

УДК 378.172(178):378.183.063

DOI: 10.12958/2227-2844-2019-4(327)-2-48-57

Борисенко Лілія Леонідівна,

викладач I кваліфікаційної категорії предметів фізкультурного циклу ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка», м. Лисичанськ, Україна.

lilya.borisenko80@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-0555-0509>

Крошка Світлана Андріївна,

викладач-методист, магістр фізичного виховання, ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка», м. Лисичанськ, Україна.

kroshka68@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8886-2235>

ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Для України головною проблемою, яка пов'язана з майбутнім держави, є збереження і зміцнення здоров'я учнівської молоді, вироблення стійких соціальних настанов щодо усвідомлення необхідності здорового способу життя. Така стратегія соціально-економічного розвитку нашої країни впливає на організаційні засади здоров'язберігаючої роботи студентів, зокрема закладів освіти I-II рівня акредитації, що призводить до глибоких змін у їхньому духовному, психічному й фізичному здоров'ї.

Під час навчання у студентів формується інша активна життєва позиція, ніж у шкільні роки, і вони по-іншому оцінюють свої можливості. Їхня свідомість досягає рівня, при якому виникає потяг до самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення, що в кінцевому рахунку призводить до розуміння здоров'язберігаючої роботи як цінності. Разом з тим, система стійких переконань притаманна не всім студентам, деякі з них не можуть самостійно визначитися у виборі засад здоров'язберігаючої роботи.

В умовах модернізації вищої освіти фахова підготовка спеціалістів, які мають міцне здоров'я та володіють високим рівнем культури здоров'я, є передумовою ефективності майбутньої професійної діяльності із забезпечення здоров'я (Анастасова, 2013).

Одним з важливих напрямків реалізації основних ідей здоров'язберігаючої роботи в освітньому процесі є державне регулювання та забезпечення їх реалізації. Для реалізації державної

програми забезпечення якості освіти, безпеки та здоров'я була розроблена Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України, 2016). В ній викладені основні проблеми та ризики при її реалізації.

Дослідження, присвячені здоров'ю людини, комплекс ідей і наукових положень, зумовлених парадигмою здоров'язберігаючої роботи, відображені в працях таких учених, як М. Амосов, Г. Апанасенко, В. Горащук, А. Обухівська, О. Соколенко та ін. Пошуку нових соціально-педагогічних організаційних форм здоров'язберігаючої роботи та особливостей їх проведення зі студентами присвячено дослідження О. Анастасової, Д. Вороніна, О. Отравенко, Р. Раєвського, С. Футорного.

Проблемі формування професійної компетентності студентів присвячені праці Ю. Бойчук, С. Гаркуші, Л. Іванової, Л. Сущенко, О. Міхеєнко, О. Пометун.

У ситуації, що склалася, виникають нові вимоги до системи вищої освіти студентської молоді, зокрема сучасні підходи щодо організації засад здоров'язберігаючої роботи як важливої складової професійних компетентностей майбутніх фахівців.

Мета процесу підготовки майбутніх учителів полягає у розширенні світогляду і знань про побудову власного організму, сприйнятті ними навколишнього світу, розумінні зв'язку людини з довкіллям та ролі і місця її в збереженні багатств і краси природи. Вона є важливим інструментом у проектуванні навчального процесу, слугує орієнтиром для всіх напрямів навчання, ґрунтується на концепції діалогової взаємодії у процесі освоєння і засвоєння знань і вмінь, гуманістичних ціннісних орієнтаціях.

Однією з найважливіших ознак системного підходу до здоров'язберігаючої роботи є те, що вона має здійснюватись лише на основі ґрунтового і постійного аналізу інформації про дієвість системи на всіх етапах. Отримання інформації дає змогу активізувати процес.

Система здоров'язберігаючої роботи виникає лише при наявності певного контингенту людей – студентів, викладачів, батьків. Викладачі розглядаються, як організуючий та направляючий чинник педагогічного впливу, а студенти – активні учасники співпраці.

Фахову підготовку вчителів фізичної культури забезпечують вищі навчальні заклади України, зокрема Відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». Викладачі різноманітно використовують форми та методи навчання студентів здоров'язберігаючим технологіям, які в майбутньому знадобляться в професійній діяльності.

ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка» віднесено до вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації державної форми

власності. Це сучасний навчальний заклад України, який працює за новими європейськими стандартами освіти. Лисичанський педагогічний коледж здійснює навчання студентів різних спеціальностей, зокрема «Середня освіта (фізична культура)» освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст».

Випусковою предметною (цикловою) комісією є циклова комісія фізичного виховання, яка здійснює підготовку фахівців у галузі фізичного виховання з 2000 р. Викладачі циклової комісії поєднують навчальну й науково-педагогічну діяльність, що дозволяє реалізувати принципи професійної підготовки компетентного фахівця в галузі фізичного виховання. Робота циклової комісії зорієнтована на формування відповідних до суспільного еталона особистісних здібностей та професійних якостей майбутніх педагогів з урахуванням акцентів на ведення здорового способу життя, що й зумовлює новий зміст та характер освіти.

З 2012 року одним з напрямків феліксологічного руху стала робота гуртка «Здоров'я молоді. Валеологічний осередок», з 2014 року гурток змінив назву на валеологічну студію «Краса і здоров'я».

В даному напрямку коледж працює за такими сегментами: навчальна робота, наукова робота, позааудиторна робота. Освітній процес в коледжі будується за модульно-рейтинговою системою. Навчальні програми з дисциплін фізкультурного циклу побудовані за модульним принципом, який дозволяє формувати цілі й завдання в особистісно-орієнтованому аспекті, здійснювати оперативну корекцію процесу навчання, індивідуалізувати темп засвоєння студентами навчальної інформації та забезпечувати оперативний зворотний зв'язок у процесі проведення педагогічного контролю за розробленими критеріями оцінювання професійно-педагогічної підготовки.

Програми забезпечують у студентів формування валеологічного світогляду, пріоритету здоров'я та мотивації вести здоровий спосіб життя, здобуття ними базового рівня знань та вмінь з валеології. За змістом вона охоплює основні питання формування, збереження, зміцнення, відтворення, передачі наступним поколінням здоров'я людини; побудована з врахуванням принципу поступовості, систематичності, логічності послідовності подання навчального матеріалу.

Організація здоров'язберігаючої роботи зі студентами – це комплекс знань, умінь, ставлень та цінностей, які спрямовані на збереження й зміцнення здоров'я, на заняттях та в позанавчальній діяльності. Формувати цю роботу допомагає емоційний комфорт на занятті, розв'язання задач феліксологічного змісту, проведення валеопауз, хвилин рухової активності, ароматерапії та ін. Основним завданням процесу навчання є не тільки навчити, сформувати певні вміння та навички, розвинути творчий потенціал, а й максимально зберегти здоров'я студентів.

Викладачами розроблено: оф-лайн лекції з фахових дисциплін (спортивна реабілітація, гімнастика з методикою викладання, теорія і методика фізичного виховання); електронні підручники, контролюючі програми, методичні посібники («Рухливі ігри з методикою викладання» (Крошка С. А.), «Скарбниця фізичного виховання» (Борисенко Л. Л.), «Здоров'язберігаючі технології» (Крошка С. А.), «Спеціальні медичні групи навчання» (Цвік О. С.), «Формування культури здоров'я молоді») тощо.

На заняттях викладачі застосовують здоров'язбережувальні технології та тренінгові активності, якими мають оволодіти майбутні вчителі: ароматерапія, фізкультпаузи, стимульовальна гімнастика, гімнастика для очей, масаж та самомасаж, психогімнастика, кольоротерапія, арт-терапія, музикотерапія (Крошка & Борисенко, 2016). Ще древні мудреці вважали, що мистецтво і творчість лікують душу і тіло.

Більшість тем пов'язані з новітніми оздоровчими системами. Це такі як: оздоровча система «Йога», дихальні гімнастики, медитація, аутогенне тренування, методика словесно-образного емоційно-вольового управління станом людини, системи каланетики, стретчінгу, аеробіки та інші.

Крім того викладачі та студенти розробляють мультимедійні презентації та проекти з підтримання та збереження здоров'я, наприклад проект «Плекаємо здоров'я України» (Крошка С. А.), «Скарби твої безцінні, Україна» (Борисенко Л. Л.), «Олімпійське сузір'я України», «Наша сила – в нашій єдності» (Крошка С. А., Борисенко Л. Л.) тощо.

Цікава організація навчальної практики студентів з виїздом у м. Кременна влітку та м. Славське – взимку. Мета практики полягає у засвоєнні молоддю досвіду та підготовці їх до майбутньої професійної діяльності. Вирішуючи специфічні завдання, навчальна практика грає в той же час суттєву роль морального, вольового та естетичного розвитку, вносить значний внесок у підготовку високоосвічених і всебічно розвинених фахівців на основі здоров'язбереження.

Науково-дослідницька діяльність студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки і виховання спеціалістів з вищою освітою, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності найновіші досягнення науково-технічного прогресу. Під керівництвом викладачів студенти створюють унікальні наукові, навчальні, виховні проекти з актуальних питань фізичного виховання, беруть участь на дану тематику у конференціях, семінарах, семінарах-практикумах різних рівнів.

Традиційною в коледжі стала Всеукраїнська науково-практична конференція «Система надання освіти дітям з особливими освітніми потребами (ООП) в умовах сучасного закладу освіти», де активно пропагується спорт з собаками як метод корекційного та розвивального

впливу в роботі зі здобувачами освіти (Крошка & Борисенко, 2016).

Започатковано проведення:

- всеукраїнського творчого конкурсу «Інклюзивна освіта: крок за кроком», метою якого було розроблення та впровадження сучасних методичних, психолого-педагогічних надбань, інноваційних технологій навчання; популяризації надання освітніх послуг дітям з ООП в умовах модернізації змісту української освіти;

- регіонального конкурсу «Школа здоров'я» серед студентів, учителів закладів середньої освіти та вихователів закладів дошкільної освіти, метою якого є створення майданчику для обміну найкращими ідеями щодо формування валеологічного світогляду, пріоритету здоров'я та мотивації вести здоровий спосіб життя, а також запровадження інноваційних методів діяльності в роботі з дітьми та молоддю.

Невід'ємною частиною системи виховання в Лисичанському педагогічному коледжі є систематична позааудиторна робота зі студентами та викладачами. У ході виховної роботи викладачі враховують побажання самих студентів, їх ініціативні пропозиції і дії. Це дуже важливо, бо уміле управління цим процесом сприяє розвитку їх самодіяльності, дає можливість проявити свій почин, свої початкові здібності, підвищує їх відповідальність. Позааудиторна робота організовується на основі студентського самоврядування при тактичному педагогічному керівництві.

Широко використовуються різноманітні форми роботи: заняття у спортивних секціях, групах загальної фізичної підготовки, групах лікувальної фізичної культури, участь студентів у спортивних змаганнях, спортивних святах.

Розроблені і проведені інформаційно-просвітницькі години та свята «Храм оптимізму та бадьорості», День Міжнародного студентського спорту, Workshop «Я – майбутній профі», «Здорові діти – здорова країна», «Не дай СНІДу шанс!» та інші.

Проводяться дебати та диспути, де студенти мають можливість вільно спілкуватися, аналізуючи причини конфліктних моментів, дають власну оцінку сучасним подіям («Хто я є як людина?»; «Чи вмієте ви бути щасливим?» «СНІД, що ми про нього знаємо»).

Для сьогоденної освіти в умовах конфлікту дієвим стало впровадження проектів та проведення тренінгів за програмою «Вчимося жити разом», «Зміцнення стійкості фахівців у галузі освіти та зміцнення потенціалу членів громади у наданні психосоціальних послуг у східних областях України, що постраждали від конфліктів», «DOCCU – розвиток громадянських компетентностей в Україні». На нашу думку, тренінги з тематики здорового способу життя дозволяють реалізувати потребу майбутніх фахівців у спілкуванні, груповій взаємодії, прямому й опосередкованому впливі на інших людей нетрадиційними методами педагогічного впливу. У нашій практиці організація

здоров'язберігаючої роботи здійснюється засобами волонтерської роботи через диспути, конкурси, усні журнали, вечори, прес-конференції з актуальних проблем здоров'я, волонтерства.

Щорічно проводяться масові заходи: «Лонгмоб», «Олімпійський тиждень», «День Міжнародного студентського спорту», спортивне свято до дня працівників фізичної культури, День здоров'я, День Міжнародного спорту.

Так, викладацький та студентський колектив у квітні 2019 року приєдналися до відзначення Міжнародного дня спорту, який започатковано Генеральною Асамблеєю ООН та підтримано Міжнародним Олімпійським комітетом. Коледжна спільнота зібралися заради миру, розвитку, сприяння здоровому способу життя та культури здоров'я взагалі.

Традиційними стали флешмоби. До них залучаються всі учасники освітнього процесу коледжу і відчувають себе частиною великої родини. Така форма роботи розважає і заряджає учасників позитивними емоціями, сприяє самоствердженню, долучає до усвідомленої дії в натовпі, діє як групова психотерапія.

Поряд з масовою роботою для студентів проводиться масова оздоровча робота серед викладачів та співробітників. Бадьорий настрій, оптимізм, спортивна звитяга, прагнення до перемоги, натхнення, вибух справжніх позитивних емоцій охоплює усю спільноту під час свят, естафет та командних змагань.

Мета сучасного закладу освіти – збереження і підтримання здоров'я учнів та усвідомлення ними необхідності ведення здорового способу життя.

Список використаної літератури

- 1. Анастасова О. Ю.** *Здоров'яформуючі технології в сучасному освітньому просторі.* Актуальні проблеми збереження психологічного здоров'я підростаючого покоління : матеріали Всеукр. психол.-пед. Демиденківських читань. Бердянськ : БДПУ, 2013. С. 84–86.
- 2. Гончаренко М. С., Лупаренко С. Є.** *Валеопедагогічний словник.* Харків, 2009. 148 с.
- 3. Крошка С. А., Борисенко Л. Л.** *Основні підходи до вирішення проблем надання освіти учнівській молоді з особливими потребами.* Серія: Вісник ЛНУ. Педагогічні науки. Старобільськ, 2016. Випуск 1(298), 2016. С. 141–149.
- 4. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація».** Указ Президента України від 9.02.2016р. № 42/2016. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/42/2016> – Заголовок з екрану.
- 5. Отравенко О. В.** *Організація інноваційної навчальної діяльності майбутніх фахівців з фізичного виховання через інтеграцію здоров'язбережувальних технологій.* Серія: Науковий часопис нац. пед. ун-ту імені М.П. Драгоманова. Київ, 2014. Випуск 3К (45). С. 249-253.

References

1. **Anastasova, O. Yu.** (2013). Zdorov'iaformuiuchi tekhnolohii v suchasnomu osvithomu prostori [Healthforming technologies in the modern educational space]. Aktualni problemy zberezhennia psykholohichnoho zdorovia pidrostaiuchoho pokolinnia: materialy Vseukr. psykhol.-ped. Demydenkivskykh chytan – Topical Issues in Preserving the Psychological Health of the Adolescent Generation: All-Ukrainian Materials. psych-ped. Demidenko readings (pp. 84-86). Berdiansk: BDPU [in Ukrainian].
2. **Honcharenko, M. S., Luparenko, S. Ye.** (2009). Valeopedahohichnyi slovnyk [Valueopedagogicheskyy dictionary]. Kharkiv [in Ukrainian].
3. **Kroshka, S. A. Borysenko, L. L.** (2016). Osnovni pidkhody do vyrishennia problem nadannia osvity uchnivskii molodi z osoblyvymy potrebamy [Basic approaches to solving the problems of providing educational services for special needs students]. Visnyk LNU. Serii: Pedahohichni nauky – Bulletin of LNU. Series: Pedagogical Sciences, Vyp. 1(298), (pp. 141-149). Starobilsk [in Ukrainian].
4. **Natsionalna** stratehiia z ozdorovchoi rukhovoї aktyvnosti v Ukraini na period do 2025 roku «Rukhova aktyvnist – zdorovyi sposib zhyttia – zdorova natsiia» [National strategy for motor activity improvement in Ukraine up to 2025 «Motor activity – a healthy lifestyle – a healthy nation»]. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 9.022016r. № 42/2016. Zakonodavstvo Ukrainy [Presidential Decree of February 02, 2016 No. 42/2016. The legislation of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/42/2016> [in Ukrainian].
5. **Otravenko, O. V.** (2014). Orhanizatsiia innovatsiinoi navchalnoi diialnosti maibutnikh fakhivtsiv z fizychnoho vykhovannia cherez interhratsiiu zdorov'iazberezhivalnykh tekhnolohii [Organization of innovative educational activities of future specialists in physical education through the integration of healthcare-saving technologies]. Serii: Naukovyi chasopys nats. ped. un-tu imeni M.P. Drahomanova – Series: Scientific journal of Nat. ped. M.P. Drahomanov, Vyp. 3K (45). (pp. 249-253). Kyiv [in Ukrainian].

Борисенко Л. Л., Крошка С. А. Використання здоров'язберігаючих технологій – важлива складова професійних компетентностей майбутніх фахівців

У статті розкрито аспекти використання здоров'язберігаючих технологій як важливої складової професійних компетентностей майбутніх фахівців. Одним з важливих напрямків реалізації основних ідей здоров'язберігаючої роботи в освітньому процесі є державне регулювання та забезпечення їх реалізації.

У ситуації, що склалася, виникають нові вимоги до системи вищої освіти студентської молоді, зокрема сучасні підходи щодо організації засад здоров'язберігаючої роботи як важливої складової професійних компетентностей майбутніх фахівців. Система здоров'язберігаючої роботи виникає лише при наявності певного контингенту людей –

студентів, викладачів, батьків. Викладачі розглядаються, як організуючий та направляючий чинник педагогічного впливу, а студенти – активні учасники співпраці.

Найголовнішою умовою підготовки висококваліфікованого вчителя є відповідальне ставлення до свого здоров'я, що є запорукою умілого формування здорового способу життя у своїх майбутніх вихованців. Важливим у підготовці майбутніх учителів є оволодіння інноваційними методами навчання, орієнтованими на імпровізацію, пошук, творчість, стимулювання евристичної діяльності, витіснення авторитарних способів пізнання, заснованих на запам'ятовуванні та репродукції.

Фахову підготовку вчителів фізичної культури забезпечують вищі навчальні заклади України, зокрема Відокремлений підрозділ «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». Викладачі різноманітно використовують форми та методи навчання студентів здоров'язберігаючим технологіям, які в майбутньому знадобляться в професійній діяльності.

Широко використовуються різноманітні форми роботи: заняття у спортивних секціях, групах загальної фізичної підготовки, групах лікувальної фізичної культури, участь студентів у спортивних змаганнях, спортивних святах. Поряд з масовою роботою для студентів проводиться масова оздоровча робота серед викладачів та співробітників. Бадьорий настрій, оптимізм, спортивна звитяга, прагнення до перемоги, натхнення, вибух справжніх позитивних емоцій охоплює усю спільноту під час свят, естафет та командних змагань.

Мета сучасного закладу освіти – збереження і підтримання здоров'я учнів та усвідомлення ними необхідності ведення здорового способу життя. Впровадження новітніх технологій у освітній процес коледжу пов'язано з використанням фізкультурно-оздоровчих технологій та технологій забезпечення безпеки життєдіяльності.

Ключові слова: технології здоров'язбереження, валеологія, компетентності, здоровий спосіб життя.

Борисенко Л. Л., Крошка С. А. Использование здоровьесберегающих технологий – важная составляющая профессиональных компетенций будущих специалистов

В статье раскрыты аспекты использования здоровьесберегающих технологий как важной составляющей профессиональных компетенций будущих специалистов. Одним из важных направлений реализации основных идей здоровьесберегающей работы в образовательном процессе является государственное регулирование и обеспечение их реализации. В сложившейся ситуации, возникают новые требования к системе высшего образования студенческой молодежи, в частности современные подходы к организации основ здоровьесберегающей деятельности в качестве важной составляющей профессиональных компетенций будущих специалистов.

Главным условием подготовки высококвалифицированного учителя является ответственное отношение к своему здоровью, что является залогом умелого формирования здорового образа жизни в своих будущих воспитанников. Важным в подготовке будущих учителей является овладение инновационными методами обучения, ориентированными на импровизацию, поиск, творчество, стимулирования эвристической деятельности, вытеснение авторитарных способов познания, основанных на запоминании и репродукции.

Профессиональную подготовку учителей физической культуры обеспечивают высшие учебные заведения Украины, в частности обособленное подразделение «Лисичанский педагогический колледж Луганского национального университета имени Тараса Шевченко». Преподаватели разнообразно используют формы и методы обучения студентов здоровьесберегающих технологиям, которые в будущем пригодятся в профессиональной деятельности.

Широко используются различные формы работы: занятия в спортивных секциях, группах общей физической подготовки, группах лечебной физической культуры, участие студентов в спортивных соревнованиях, спортивных праздниках. Наряду с массовой работой для студентов проводится массовая оздоровительная работа среди преподавателей и сотрудников. Бодрое настроение, оптимизм, спортивная победа, стремление к победе, вдохновение, взрыв настоящих положительных эмоций охватывает всю сообщество во время праздников, эстафет и командных соревнований. Цель современного учебного заведения – сохранение и поддержание здоровья учащихся и осознание ими необходимости ведения здорового образа жизни. Внедрение новейших технологий в образовательный процесс колледжа связано с использованием физкультурно-оздоровительных технологий и технологий обеспечения безопасности жизнедеятельности.

Ключевые слова: технологии здоровьесбережения, валеология, компетентности, здоровый образ жизни.

Borisenko L., Kroshka S. The Use of Health-Saving Technologies is an Important Component of the Professional Competence of Future Professionals

The article describes the aspects of the use of health-saving technologies as an important component of the professional competences of future specialists. One of the important directions of realization of the main ideas of healthcare-saving work in the educational process is the state regulation and ensuring their implementation.

In the current situation, there are new requirements for the system of higher education of student youth, in particular modern approaches to the organization of the health of preserving work as an important component of the professional competences of future specialists.

The system of healthcare work arises only if there is a certain

contingent of people - students, teachers, parents. Teachers are considered as organizing and directing the pedagogical influence, and students are active participants in the collaboration.

The most important condition for the training of a highly skilled teacher is the responsible attitude to their health, which is the key to the successful formation of a healthy lifestyle among their future pupils. Important in the training of future teachers is the acquisition of innovative learning methods, aimed at improvisation, search, creativity, stimulation of heuristic activity, suppression of authoritarian methods of cognition based on memorization and reproduction.

Professional training of teachers of physical culture is provided by higher educational institutions of Ukraine, in particular the Separated subdivision "Lisichansk Pedagogical College of Luhansk Taras Shevchenko National University". Teachers use a variety of forms and methods of teaching students health-saving technologies, which in the future will require professional activity.

Widely used various forms of work: classes in sports sections, groups of general physical training, groups of therapeutic physical training, participation of students in sports competitions, sports holidays. Along with the mass work for students is a mass recreational work among teachers and staff. Peppy sentiment, optimism, sporty victory, desire for victory, inspiration, blast of real positive emotions cover the whole community during holidays, relay race and team competitions.

The purpose of a modern institution of education is to preserve and maintain students' health and to recognize their need for a healthy lifestyle. Implementation of the latest technologies in the college educational process is connected with the use of physical culture and health technologies and life safety technologies.

Key words: health preservation technologies, valeology, competency, healthy lifestyle.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2019 р.

Прийнято до друку 31.05.2019 р.

Рецензент – д.п.н., доц. Бабич В. І.